

Nemzetpolitikai összefoglaló

2015. 23. hét

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Semjén: egyetlen nemzetrészt sem adunk fel

Egyetlen nemzetrészt sem adunk fel és egyetlen nemzetrésznek a feladásához sem asszisztálunk - jelentette ki Semjén Zsolt a Nemzeti Összetartozás Napján a Magyarország Házában. A nemzetpolitikáért felelős miniszterelnök-helyettes úgy fogalmazott: ha bármelyik nemzetrészt megroppan, akkor az egész Magyarország kerül veszélybe. Semjén Zsolt kifejtette: ha a diaszpóra eltűnne, akkor a Kárpát-medence is veszélyeztetve lenne, és ha a Kárpát-medencében a szórványmagyarország eltűnne, a tömb is veszélybe kerülne. Kijelentette, a kormány arra törekszik, hogy minden nemzetrészt meg lehessen tartani a szülőföldjén a magyarországban. A magyarországot Semjén Zsolt szerint két szélsőség fenyegeti: az önfeladás és „a felelőtlen kardesörtetés”, amely „kimegy a határon túlra, majd hazajön, a külföldi magyarok viszont kint maradnak”. Szimbolikusnak nevezte az ünnepnapot, szavai szerint ma ez az egyetlen lehetséges válasz Trianonra. Semjén Zsolt szerint az emlékezésnek több értelme van: a tanulságok levonása, a jogos nemzeti büszkeség, hogy megmaradtunk, és a „megerősödés a magyarországunkban, a megmaradás akarása”. „Ami Trianonhoz vezetett, abban benne van a mi hibánk is, a magyar állam hibája, akár bűne a nemzetiségekkel szemben. Benne van a naivitásunk, amikor sokszor ellenségeinket pátyolgattuk, akik az adott pillanatban hátulról belénk szúrták a tört. Benne van az is, hogy semmilyen - akár nagyhatalmi konspiráció - nem tud megtörni és tönkre tenni, ha belülről nem rohasztják szét az országot” - fejtette ki a kormányfő helyettese, aki szerint valószínűleg a Szent István-i határokat nem lehetett volna megtartani, de ilyen katasztrofális békét sem lehetett volna Magyarországra kényszeríteni, ha a magyar hadsereget és államot nem verik szét. Ha belülről erők és egységesek vagyunk, akkor ellenségeink nem tudnak mit kezdeni velünk - mondta. Van ok a büszkeségre is ugyanakkor, a gyász idején is, mert nem sok nemzet élt volna túl ilyen katasztrófát - rögzítette. Kitért arra is, hogy a külföldi magyarország akkor tud megmaradni identitásában, magyarországban, ha ehhez az anyaország is megadja a segítséget. Ezért fontos, hogy az oktatási intézmények, a szórványban a magyar intézményrendszer fennmaradjon, és ezért fontosak a testvéri kapcsolatok, és az egyházak közötti kapcsolatok - rögzítette. A miniszterelnök-helyettes beszélt arról is, hogy ugyanilyen fontos a gazdasági kapcsolatok erősítése, amire most fókuszálni kívánnak. Az a cél, hogy minél jobb életminőséget lehessen biztosítani a magyarországnak a szülőföldjén - rögzítette és állást foglalt az egységes gazdasági tér felépítése mellett. Semjén Zsolt beszélt még arról, hogy minden magyarnak biztosítani kell az autonómiát abban a formában, amit az ő közössége kíván. Természetes, hogy a tömbmagyarországnak jár a területi, a szórványmagyarországnak pedig a kulturális önrendelkezés - mutatott rá a miniszterelnök-helyettes. Ahhoz, hogy az autonómiát ki tudják kényszeríteni, szükséges, hogy az anyaország és az egyetlen magyar nemzet a legalapvetőbb kérdésekben egységes legyen. Noha pár éve még nem így volt, de mára a magyar megmaradás szempontjából a legfontosabb témákban társadalmi és politikai egyetértés van - hangsúlyozta.

Potápi: Romániában visszarendeződtek a kisebbségi jogok

Az elmúlt esztendőben – a 2000-es évek közeledése után – visszarendeződés tapasztalható a kisebbségi jogok területén Romániában, állapította meg Potápi Árpád János nemzetpolitikáért felelős államtitkár az Országgyűlési külügyi bizottságának, ülésén. Az államtitkár példaként a Székely Mikó Kollégium újraállamosítását, a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem ügyét hozta fel, és kitért arra is, hogy akadályozzák a magyar nyelv használatát a közigazgatásban, gátolják a magyar nyelvű helységtáblák kihelyezését. Az új zászlótörvény nem rendezi a székely zászló ügyét – említett egy másik problémát. A magyar–szlovák viszonyban a nemzetpolitika területén szintén nincs közeledés – mutatott rá az államtitkár, és megemlítette a kettős állampolgárság akadályozását, illetve azt, hogy a közoktatási reform miatt több számos iskola került veszélybe. Potápi Árpád János értékelése szerint a magyar–szerb viszonyban jelentős közeledés tapasztalható, kiemelte az államfői szintű csúrogi főhajtást a magyar háborús áldozatok előtt, a vagyon-visszaszármaztatási törvényt, és megjegyezte: Szerbia előrehaladott uniós csatlakozási tárgyalásokat folytat. A magyar–ukrán viszonytal összefüggésen rögzítette: folyamatosan figyelemmel kísérik a katonai mozgósítás menetét, és megállapította azt is, hogy az ország más részéről a Kárpátaljára áttelepülők száma folyamatosan nő. Jelezte, hogy támogatják a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség javaslatát, amely a magyar iskolákat összefogó, önálló magyar tankerület létrehozására irányul. Kitért a folyamatos karitatív és humanitárius segítségnyújtásra, a magyar kormány 652 millió forint keretösszegű támogatására. A horvátországi magyarokkal kapcsolatban beszámolt, hogy alacsony gyermeklétszám miatt veszélyben van az új tagozatok indítása. Az állampolgársági kérelmekről elmondta: eddig közel 730 ezer kérelem érkezett, és mintegy 700 ezren tettek esküt. Az új állampolgárok 66 százaléka erdélyi, 17 százaléka délvidéki és 14 százaléka kárpátaljai. Tarthatónak látja 2018-ra az egymillió új állampolgárt, ugyanakkor szerinte elsősorban a szórványban kell a honosítási folyamatot folytatni. Beszámolt még a Mikes Kelemen-programhoz kapcsolódva a Magyar Emigrációs és Diaszpóra Központ létrehozásának tervéről is. Úgy látja: az eddigi irányvonalat tartva kellene továbbfejlődni a nemzetpolitikában, és célként a gazdaságpolitikai szemlélet erősítését jelölte meg. Rögzítette a külhoni magyar tulajdonú gazdasági társaságok és a magyar tulajdon megerősítésének fontosságát, valamint a Wekerle-tervvel összhangban a hazai vállalatok határon túli exporttevékenységének segítését.

Kelemen Hunor Washingtonban: stagnál a restitúció

Romániában jelenleg stagnál az ingatlan-visszaszolgáltatás folyamata, vannak jelek a burkolt államosítási szándékra, mindeközben pedig a magyar közösség

szimbólumhasználatát is korlátozzák, jogos kisebbségi törekvéseit pedig az ország közbiztonsági stratégiájában a veszélyforrások közé sorolták – tájékoztatta Kelemen Hunor, az RMDSZ szövetségi elnöke Washingtonban tett látogatása első napján, kedden Hoyt Yee-t, az USA külügyminisztériumának európai és eurázsiai ügyekért felelős helyettes államtitkárát. Ezt megelőzően az RMDSZ küldöttségét Heather Conley, a Nemzetközi Stratégiai Kutatóközpont (CSIS) európai programigazgatója fogadta. A háromnapos látogatás szervezője a Magyar Emberi Jogok Alapítvány (HHRF) volt. Heather Conley, a CSIC első alelnöke, európai programigazgatója az RMDSZ küldöttségével való találkozásán azt mondta: a demokrácia állandó munkát igénylő konstrukció, de azt is tapasztalják, hogy a fejlődési folyamat visszafordítható. „Erős demokrácia pedig nem létezhet az alapvető emberi és kisebbségi jogok érvényesítése nélkül” – hangsúlyozta. A washingtoni látogatás második találkozásán Kelemen Hunor arról is beszélt, hogy a Mikó-ügy és a visszaszolgáltatási törvény alkalmazása miatt elítélt Markó Attila ügye csupán a kezdetét jelzi egy veszélyes visszarendeződési folyamatnak, a korrupcióellenes harc leple alatt elkezdődött visszaállamosításnak. Az RMDSZ arra kérte amerikai partnereit: segítsenek, hogy Románia visszatérjen azokhoz a jogállami értékekhez, amelyeket önként vállalt az euroatlanti integráció előtt, és amelyek betartása most is kötelező lenne. Kelemen Hunor felidézte: a 90-es években az Egyesült Államok sokat segített azzal, hogy odahatott, parlamentáris demokráciáját Románia demokratikus értékekhez ragaszkodva alakítsa ki, melyeknek elidegeníthetetlen részei a tulajdonjog, az emberi és a kisebbségi jogok. Így mindannak a visszaszolgáltatása is, amit a kommunisták elvettek az egyháztól, a közösségtől, az egyénektől. A politikus szerint az euroatlanti integráció után Románia „mintha elengedte volna magát”. „Nincsenek szankciók, nem zárják ki a NATO-ból, nem zárják ki az EU-ból, és úgy gondolja, hogy akár azt is megengedheti magának, hogy a megszerzett, visszaszerzett jogokból ismét elvegyen” – vélekedett Kelemen, példaként említve a magyar himnusz éneklése és a székely zászló használata miatt kirótt büntetéseket is. Nehezményezte, hogy a közvitára bocsátott román közbiztonsági stratégiába beleírják, hogy az erdélyi magyarok törekvései veszélyeztetik a közbiztonságot. Hozzátette: az RMDSZ attól tart, hogy a jogállamiságra hivatkozva csorbulhatnak a kisebbségi jogok, az egyház jogai és a tulajdonjog.

Marosvásárhelyen tett látogatást a NÖB

A Nemzeti Összetartozás Napján tájékoztató látogatásra érkezett Marosvásárhelyre az Országgyűlés Nemzeti Összetartozási Bizottsága. Pánczél Károly, a bizottság fideszes elnöke elmondta, délelőtt helyi egyházi vezetőkkel tárgyaltak, majd a marosvásárhelyi felsőoktatási intézmények magyar vezetőivel tanácskoztak, és részt vettek az RMDSZ és az MPP által szervezett gálaműsoron. Pánczél Károly az egyházi vezetőkkel folytatott beszélgetés pozitív hozadékának tekintette, hogy a kolozsvári minta alapján Marosvásárhelyen is felmerült egy református szakképző intézmény létrehozása. A

politikus kijelentette, aggodalommal figyelik az egyházi ingatlanok visszaszolgáltatásának a megtorpanását. Veszélyesnek tartotta a restitúcióval kapcsolatos ügyészégi vizsgálatokat, bírósági ügyeket. Hozzátette, a román hatóságok eddig csak egy-két ügy törvényességét vizsgálták, ám ha ezekben a restitúció ellen szóló bírósági döntések születnek, az az egész rendszerre kihathat. Pánczél Károly szerint a magyar diplomáciára is feladatok hárulnak a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyyszerészeti Egyetemen (MOGYE) kialakult áldatlan állapotok megoldása terén. Arra utalt, hogy az egykor magyar egyetemként létrehozott tanintézetben a kommunista párt szóbeli utasítására létrehozott román tagozat és az egyetem román vezetése nem alkalmazza az oktatási törvény kisebbségi oktatásra vonatkozó előírásait, és hátrányos helyzetbe szorítja a magyar tagozatot.

Autonómiatervezet: elfogyott Tőkés és Izsák türelme

Megelégette a tétlenséget Tőkés László és Izsák Balázs: mivel az arra felkért RMDSZ-es parlamenti képviselők nem vállalták Székelyföld autonómiastatútuma tervezetének újbóli benyújtását a román parlamentben, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT), valamint a Székely Nemzeti Tanács (SZNT) elnöke úgy döntött, a két szervezet közösen hozza létre azt az állampolgári bizottságot, amely a törvényhozás elé terjeszti Székelyföld jogállásának tervezetét. A két szervezet vezetője egyben vállalta, hogy tagja lesz a létrehozandó állampolgári bizottságnak. Mind az EMNT, mind az SZNT további hat-hat tagot nevesített a testületbe. A nemzeti tanácsok ugyanakkor felkértek a három romániai magyar pártot, hogy jelöljenek még egy-egy tagot a bizottságba a felsorolt tizennégy személy mellé. Minderről az EMNT és az SZNT küldöttei döntöttek a szerdán Marosvásárhelyen szervezett együttes küldöttgyűlésen. A kezdeményezők annak tudatában szándékoznak lépni, hogy Románia alkotmánya 74. szakaszának első bekezdése, valamint az 1999/189-es számú – az állampolgárok törvénykezdeményezését szabályozó, utólag módosított és kiegészített – törvénybe foglalt előírások lehetővé teszik a parlament ily módon történő „megszólítását”. A két nemzeti tanács közös nyilatkozatot fogadott el a személyi elvű és a területi autonómiára, valamint a sajátos jogállású települési önkormányzatok autonómiájára vonatkozó tervezetek közös képviseletéről. Ebben rámutatnak, hogy az elmúlt évtizedben a központosított, egységes román nemzetállam egyneműsítő nemzetpolitikáját képviselő „fősodor” mindent megtett azért, hogy ellehetetlenítse a magyarság autonómiatörekvéseit. „Egyrészt azzal vádoltak minket, hogy nem tudjuk, mit akarunk, holott elképzeléseinket nem csak nyilatkozatok vagy memorandumok, hanem konkrét jogszabályok formájában is megfogalmaztuk. Másrészt attól sem riadtak vissza, hogy egymás ellen kijátsszák a különböző élethelyzetben élő, és ezért megmaradásuk garanciáját különböző autonómiaformákban látó magyar közösségi csoportokat. A szórványosodó közösségeket, akik a kulturális (személyi elvű) autonómia intézményrendszerében keresik a megoldást, vagy a többségi tengerben megmaradásra

törekvő, hagyományosan magyar településeik sajátos jogállású önkormányzatának elvi és gyakorlati megalapozásán fáradoznak, a székelyföldi területi autonómia jogelszívó hatásával riogatták. A területi autonómiáért harcoló székelyföldi magyarsággal pedig azt akarták elhíttetni, hogy a szórványban élő magyarok akadályozzák őket céljaik elérésében” – olvasható az állásfoglalásban. Ellenlépésként az EMNT és az SZNT együttes küldöttgyűlésének tagjai az általuk képviselt közösség nevében megerősítették, hogy nem engednek a megosztó kísérleteknek. A megoldást továbbra is a különböző autonómiák közjogi rendszerében látják, ezért az egységes, három szintű – személyi elvű, sajátos jogállású települési és területi – autonómiakonceptió megvalósítása érdekében igyekeznek cselekedni. Ennek szerves – egymással nem ellentétes, hanem azt kiegészítő – része mind a Székelyföld területi autonómiája vagy a Partium sajátos jogállású, kétnyelvű közigazgatási régióként való elismertetése, mind a széles értelemben vett kulturális autonómia és a többszékelység keretein kívülre került hagyományos településeink sajátos jogállásának kialakítása.

Megérkezett Kárpátaljára a magyarországi segélyszállítmány

Megérkezett Kárpátaljára kedd este a magyarországi jótékonyági szervezetek összesen 100 millió forint értékű segélyadományát szállító nyolc kamion. Az ukrán határőrizeti szervek vontatott ügyintézése miatt némi zökkenőkkel Kárpátaljára érkező segélyszállítmány fogadása alkalmából Csap határállomáson tartott nemzetközi sajtótájékoztatót Soltész Miklós, az Emberi Erőforrások Minisztériumának egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkára hangsúlyozta, „az Ukrajna számára szervezett mostani humanitárius segélyezés egyfajta főpróba, amelyet – annak sikeressége esetén – nagyobb volumenű segélyakció követ még a tél beállta előtt”. Soltész Miklós bejelentette: a magyar kormány a Kárpátokon túli területekről 700 olyan ukrán gyerek magyarországi nyári üdültetését vállalja, akiknek a családja nagyon nehéz helyzetbe került, és nincs lehetősége nyári táboroztatásra. A gyerekeket és kísérőiket a magyar fél tíz héten át, tíznapos turnusokban üdülteti teljes ellátással a Velencei-tónál lévő táborban – tette hozzá, megjegyezve, hogy a költségeket teljes egészében a magyar kormány állja, Volodimir Csubirko, a Kárpátalja megyei tanács elnöke köszönetét fejezte ki Magyarországnak és a magyar kormánynak, hogy a támogatásért. Elismeréssel szólt arról, hogy Magyarország és a magyar emberek nem szavakkal, hanem cselekvő módon támogatják nehéz helyzetbe került szomszédjaikat. Külön kiemelte annak jelentőségét, hogy a mostani segélyszállítmány felerészben a Kárpátokon túli területekre kerül.

Képviselőket választottak a horvátországi magyarok

Tizenegy horvátországi megyében összesen 266 magyar képviselőt választott meg az ottani magyar közösség a vasárnap tartott kisebbségi önkormányzati választásokon – mondta el Jankovics Róbert, a Horvátországi Magyarok Demokratikus Közösségének (HMDK) ügyvezető elnöke. Horvátország megyéiben két ernyőszervezet, a Horvátországi Magyarok Demokratikus Közössége (HMDK) és a Magyar Egyesületek Szövetsége (MESZ) küzdött a szavazatok többségének megszerzéséért. Jankovics Róbert elmondta, hogy a tizenegy megyéből négyben 25 tagú kisebbségi önkormányzati tanácsot választottak, míg hét megyében mindössze képviselőt. Kiemelte, hogy a HMDK öt megyében szerezte meg a szavazatok többségét, míg öt megyében a MESZ nyert. Zágráb megyei jogú városban független lista indult. A megyei szinten megválasztott tanácsok alakítják meg az országos kisebbségi önkormányzatot (koordinációt), amelyhez 5+1 megyének elég összefognia – mondta, majd hozzátette: bízik abban, hogy a zágrábi tanáccsal közösen a legrövidebb időn belül erre sort tudnak keríteni. „Az előző években azért nem alakulhatott meg az országos önkormányzat, mert a MESZ nem működött együtt, de remélem most csatlakoznak” – fogalmazott az ügyvezető elnök. Juhász Sándor, a MESZ elnöke elmondta, hogy elégedettek a választások eredményével. Kiemelte: ott nyertek, ahol a magyarság többségben él, mint például Eszék-Baranya megyében, ezért szerinte ezeknek az önkormányzatoknak nagyobb hangsúlyt kellene adni. Arra a kérdésre, részt vesznek-e az országos kisebbségi önkormányzat megalakításában azt válaszolta: szeretnének korrekt viszony kialakítani minden képviselővel, az országos önkormányzat létrehozása pedig „hosszabb tárgyalási időszakot vesz igénybe”. A magyarok a megyei kisebbségi önkormányzat tanácsok mellett 9 városban és 13 járásban választottak még képviselőket. A 2011-es népszámlálási adatok szerint több megyében, városban és járásban is csökkent a magyarok létszáma, így akadnak olyan közigazgatási egységek, ahol az idén már nem állíthattak jelölteket. Két városi tanácsban a HMDK-nak, kettőben a MESZ-nek van többsége. Városi képviselője a MESZ-nek négy városban van, a HMDK-nak csak egyben. Az utóbbi szervezet öt járásban szerezte meg a tanácsokban a többséget, míg a MESZ négyben.

Párhuzamos magyar-szlovén nyelvoktatás a Muravidéken

Szlovénia Általános Oktatási Szaktanácsa jóváhagyta a párhuzamos magyar–szlovén nyelvoktatási programot a muravidéki kétnyelvű általános iskolákban, ami azt jelenti, hogy szeptembertől mind a négy kétnyelvű általános iskolában az első osztályt megkezdő gyerekek választhatják a magyar és a szlovén nyelv párhuzamos tanulását. A két nyelv tanulása anyanyelvi szinten az első osztálytól a 2012/2013-as tanévben kísérleti módon indult el az 1. sz. Lendvai Kétnyelvű Általános Iskolában. A programot a szakma pozitívan

értékelte, a lehetőséget – mely a magyar anyanyelvi szint vagy a szlovén anyanyelvi szint választása mellett megadta a harmadik lehetőséget is, tehát mind a két nyelv párhuzamos tanulását anyanyelvi szinten – jól fogadták a szülők is. Varga István, az Általános Oktatási Szaktanács magyar nemzetiségi tagja és a Muravidéki Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösség (MMÖNK) Oktatási Bizottságának elnöke üdvözölte az országos szaktanács döntését. Varga István elmondta, korábban jelezték az oktatási tárcának, hogy „gondok vannak az írás-olvasás tanításával, illetve a nyelvi csoportok választásával, hiszen a törvény a szülőket olyan helyzetbe hozza, hogy dönteniük kell a magyar és az állami nyelv első szintű tanulása között, és nincs meg a lehetőségük mind a kettőt párhuzamosan tanulni. A szülőknek, főleg azoknak, akik nemzetiségileg vegyes házasságban élnek, dönteniük kellett, és ez lényegében egy szimbolikus identitás-döntést jelentett.”

